

УДК 630*(092)

Вчений, лісівник, агролісомеліоратор, еколог, педагог

О. С. Мігунова, В. Л. Мешкова, В. П. Ландін, В. В. Лавров

Анатолій Петрович Стадник – доктор сільськогосподарських наук, професор, старший науковий співробітник, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Лауреат премії НААН «За видатні досягнення в аграрній науці», академік Лісівничої академії наук України, Почесний доктор Інституту агроекології і природокористування НААН, Почесний доктор з екології ІАП НААН, завідувач кафедри лісівництва, ботаніки і фізіології рослин Білоцерківського національного аграрного університету, провідний науковий співробітник Інституту агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України.

Відомий вчений у галузі агролісомеліорації, лісівництва, агроекології та охорони навколишнього природного середовища. А. П. Стадник започаткував новий науковий напрям в Україні – ландшафтну агролісомеліорацію.

Автор (співавтор) понад 200 друкованих праць, зокрема дев'яти монографій, 24 науково-методичних рекомендацій, енциклопедії агролісомеліорації, словника-довідника з агроекології і природокористування, Концепції управління агроландшафтами (2008), Концепції охорони ґрунтів від ерозії в Україні (2008). Під його науковим керівництвом підготовлено й захищено дві докторські (біологічні і сільськогосподарські науки) та одна кандидатська дисертації за спеціальністю 03.00.16 – Екологія. Продовжує керувати підготовкою аспірантів і докторантів.

Анатолій Петрович Стадник – відомий вчений у галузі агролісомеліорації, лісівництва, агроекології та охорони навколишнього природного середовища. Започаткував новий науковий напрям в Україні – ландшафтну агролісомеліорацію. Професор А. П. Стадник є провідним ученим України з питань агролісомеліорації і захисного лісорозведення, стабільного розвитку агроландшафтів.

Основні напрями наукової діяльності А. П. Стадника різнобічні – методологія управління агроландшафтами лісомеліоративними методами на засадах збалансованого розвитку; лісомеліорація агроландшафтів і стабільний розвиток агроєкосистем; ландшафтно-екологічна оптимізація систем захисних лісових насаджень України; науково-практичні основи створення загальнодержавної оптимізованої системи захисних лісових насаджень в Україні; комплексне лісомеліоративне районування України; методи й заходи догляду за захисними лісовими насадженнями.

Професор А. П. Стадник здійснив значний внесок у науку. Зокрема він розробив методологію управління агроландшафтами лісомеліоративними методами; розробив теоретико-методологічні основи ландшафтно-екологічної оптимізації систем захисних лісових насаджень в агроландшафтах і теорію систем в агролісомеліорації; здійснив комплексне лісомеліоративне районування України; опрацював науково-практичні основи створення загальнодержавної оптимізованої системи захисних лісових насаджень в Україні; запропонував науково-обґрунтовані методи й заходи догляду за полезазахисними лісовими насадженнями, теоретично обґрунтував їхню структуру.

А. П. Стадник розробив концепцію управління агроландшафтами, яку було схвалено Бюро Президії НААН (2008 р.); концепцію охорони ґрунтів від ерозії в Україні (2008 р.); концепцію створення стабільного екологічно стійкого простору; концепцію цілісного підходу до створення ефективних систем захисних лісових насаджень в агроландшафтах в умовах промислового середовища; інтенсивного екологічного впливу захисних лісових насаджень; екологічного землеробства в антропогенних ландшафтах.

У 2012 р. результати наукових досліджень А. П. Стадника було висунуто на здобуття премії Національної академії аграрних наук «За видатні досягнення в аграрній науці». У 2013 р. у складі авторського колективу наукову роботу «Формування екологічно стабільних агроландшафтів як основа продовольчої безпеки України» було висунуто на Державну премію у галузі науки і техніки України. У 2013 р. за монографію «Основи управління агроландшафтами України» автори О. І. Фурдичко та А. П. Стадник стали Лауреатами премії Національної академії аграрних наук «За видатні досягнення в аграрній науці». В 2015 р. професор А. П. Стадник став Лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки.

Академік Лісівничої академії наук України, член Координаційно-методичної Ради науково-методичного центру «Агроекологія» НААН, спеціалізованої вченої ради Інституту агроекології і природокористування НААН із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук зі спеціальності 03.00.16 – Екологія; спеціалізованої вченої ради Інституту захисту рослин НААН із захисту дисертацій на здобуття наукового

ступеня доктора (кандидата) наук зі спеціальностей 03.00.16 – Екологія, 03.00.16 – Ентомологія.

Член редакційних колегій науково-теоретичного журналу «Агроекологічний журнал»; науково-практичного журналу «Збалансоване природокористування»; збірника наукових праць Білоцерківського національного аграрного університету «Агробіологія». Член Всеукраїнської громадської організації «Асоціація агроекологів України» та Громадської ради при Держлісагентстві України.

Автор і співавтор понад 200 наукових праць, 24 науково-методичних рекомендацій з удосконалення методів лісомеліорації та господарського використання еродованих земель, впливу ползахисних лісових насаджень на агроекологічний стан агроландшафтів і продуктивність агроєкосистем, підвищення меліоративних властивостей захисних лісових насаджень. Серед них численні наукові видання: «Енциклопедія агролесомеліорації» (2004); «Урбоекологія та фітомеліорація» (2018); «Концепція управління агроландшафтами» (2008); «Концепція охорони ґрунтів від ерозії в Україні» (2008); «Методологія управління агроландшафтами лісомеліоративними методами» (2010); «Наукові та прикладні основи захисту ґрунтів від ерозії в Україні» (2010); «Зональні методичні рекомендації із захисту ґрунтів від ерозії в Україні» (2010); «Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Лісостепу України» (2010); «Лістяні ліси північно-степового Придніпров'я України (екологія, типологія, фіторізноманіття)» (2011); «Словник-довідник з агроекології і природокористування» (2012); «Наукові основи сталого розвитку агроєкосистем України» (2012); «Основи управління агроландшафтами України» (2012); «Наукові основи сталого розвитку агроєкосистем України» (2013); «Еколого-економічні основи збалансованого розвитку агроєкосфери Київської області» (2015).

Анатолій Петрович Стадник народився 2 листопада 1948 р. у с. Катеринівка Каменського району колишньої Молдавської РСР у сім'ї вчителів. Мати Надія Іванівна та батько Петро Никифорович Стадники працювали вчителями в Катеринівській середній школі. Після закінчення навчання у Катеринівській середній школі у 1966 р. поступив на лісогосподарський факультет Української ордену Трудового Червоного Прапора сільськогосподарської академії (нині – Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ). У 1971 р. після закінчення академії і здобуття кваліфікації «Інженер лісового господарства» скерований на роботу інженером у Харківський філіал інституту «Союзгіпролесхоз» Державного комітету лісового господарства СРСР, де працював на посаді інженера (до 1974 р.). Був автором проєктів залісення лівого берега Дніпродзержинського водосховища та створення плантацій горіха волоського у Вознесенському районі Миколаївської області (Радинська дача).

У 1974 р. вступив до очної аспірантури УкрНДЛГА. У листопаді 1977 р. закінчив аспіранту-

ру і був зарахований на посаду молодшого наукового співробітника відділу ползахисного лісорозведення. У 1983 р. рішенням вченої ради обраний за конкурсом на посаду старшого наукового співробітника цього ж відділу.

У 1982 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: «Ріст і стан ползахисних лісових смуг у Північному Степу Правобережної України» за спеціальністю 06.03.03 – Лісознавство, лісівництво, захисне лісорозведення, лісові пожежі та боротьба з ними.

У 1991 р. А.П. Стаднику присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника. З 1996 р. – провідний науковий співробітник УкрНДЛГА. У цей же час обраний за конкурсом завідувачем сектора захисного лісорозведення лабораторії лісовідновлення та захисного лісорозведення. Впродовж 1999-2003 рр. – провідний науковий співробітник лабораторії екології ландшафтів і агролісомеліорації, з 01.01.2004 р. – провідний науковий співробітник лабораторії лісових культур і агролісомеліорації. У цьому науковому закладі А.П. Стадник 33 роки присвятив розробці питань розвитку агролісомеліорації і захисного лісорозведення.

У 2006-2007 рр. працював за сумісництвом доцентом кафедри лісових культур та меліорацій Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. У 2010-2011 рр. – професор кафедри екології й навколишнього середовища Вінницького національного аграрного університету.

У 2007 р. А.П. Стадника було запрошено на роботу в Інститут агроекології Української академії аграрних наук (м. Київ) на посаду завідувача відділу природокористування, охорони навколишнього природного середовища та економіки наукових досліджень. У 2008 р. він захистив докторську дисертацію на тему: «Ландшафтно-екологічна оптимізація систем захисних лісових насаджень України» в Інституті агроекології НААН за спеціальністю 03.00.16 – Екологія.

З 2011 р. – завідувач кафедри лісівництва, ботаніки і фізіології рослин Білоцерківського національного аграрного університету. Підготовку фахівців здійснює за напрямками: «Лісове господарство», «Садово-паркове господарство» та «Агрономія». На агробіотехнологічному факультеті викладає навчальні дисципліни «Лісознавство», «Лісівництво», «Рекреаційне лісівництво», «Лісова меліорація», «Лісомеліорація», «Основи фахової підготовки», «Лісовий кадастр».

Професор А.П. Стадник здійснює керівництво аспірантурою та докторантурою з 2008 року. Був науковим консультантом двох докторантів в Інституті агроекології і природокористування НААН. Під його керівництвом захищено дві докторські (біологічні і сільськогосподарські науки) і одна кандидатська дисертації за спеціальністю 03.00.16 – Екологія. Неодноразово виступав офіційним опонентом на захисті докторських та кандидатських дисертацій.

Нагороджений двома бронзовими медалями ВДНГ СРСР (1983, 1984 рр.), Почесною грамотою

Президії Української академії аграрних наук України (2008 р.), Подякою Голови Державного агентства лісових ресурсів України (2012 р.), відзнакою Інституту агроекології і природокористування НААН «Гордість Інституту агроекології і природокористування», Почесною відзнакою «Заслужений захисник природи» Всеукраїнської Громадської організації «Асоціація агроекологів України» (2018 р.). Учений є Лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки (2014), Лауреатом премії НААН «За видатні досягнення в аграрній науці» (2013), Почесним доктором Інституту агроекології і природокористування Національної академії наук України (2013), Почесним доктором з екології Інституту агроекології і природокористування НААН (2018).

Члени Лісівничої академії наук України, колеги та друзі сердечно вітають Анатолія Петровича із 70-річним ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, щастя, добра, миру, благополуччя, нових творчих злетів і досягнень, успіхів у вихованні та підготовці наукових кадрів, творчого довголіття і втілення усіх намірів у життя!

**Учений, лесовод, агролесомелиоратор,
еколог, педагог**

А. С. Мигунова, В. Л. Мешкова,
В. П. Ландин, В. В. Лавров

Анатолій Петрович Стадник – доктор сільськогосподарських наук, професор, старший науковий співробітник, лауреат Государственной премії України в області науки і техніки, лауреат премії НААН «За видатні досягнення в аграрній науці», академик Лесної академії наук України, Почетний доктор Інституту агроекології і природокористування НААН (ІАП), почетний доктор по екології ІАП НААН, завідувач кафедри лесоводства, ботаники і фізіології рослин Белозерського національного аграрного університету, ведучий науковий співробітник Інституту агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України.

Известный ученый в области агролесомелиорации, лесоводства, агроэкологии и охраны окружающей среды. Разработал новое научное направление в Украине – ландшафтную агролесомелиорацию.

Автор (соавтор) более 200 печатных работ, в том числе девяти монографий, 24 научно-методических рекомендаций, статей в «Энциклопедию агролесомелиорации», словаря-справочника по агроэкологии и природопользованию, Концепции управления агроландшафтами (2008), Концепции охраны почв от эрозии в Украине (2008). Под его научным руководством подготовлены и защищены две докторские (биологические и сельскохозяйственные науки) и одна кандидатская диссертации по специальности 03.00.16 – Экология. Он продолжает руководить аспирантами и докторантами.

**Scientist, forester, agroforester,
ecologist, teacher**

O. Migunova, V. Meshkova,
V. Landin, V. Lavrov

Anatoliy Petrovych Stadnyk is the Doctor of Agricultural Sciences, Professor, senior Researcher, Laureate of the State Prize of Ukraine in the field of science and technology, laureate of the Prize of the National Academy of Agrarian Sciences (NAAS) «For outstanding achievements in agrarian science», full member of Forestry Academy of Sciences of Ukraine, Honorary Doctor of the Institute of Agroecology and Environmental management of NAAS, Honorary Doctor on Ecology of the Institute of Agroecology and Environmental management of NAAS, the Head of the Department of Forestry, Botany and Plant Physiology of the Bila Tserkva *National Agrarian University*, leading researcher at the Institute of Agroecology and Environmental management of NAAS.

A. P. Stadnyk is a well-known scientist in the field of agroforestry, forestry, agro-ecology and environment protection, the founder of the scientific section of landscape agroforestry.

He is an author (or co-author) of 200 publications, including nine monographs, 24 scientific and methodological recommendations, articles in Encyclopedia of Forest Melioration, Dictionary-reference book on agroecology and environmental management, Management concepts of agricultural landscapes (2008), Concepts of soil protection from erosion in Ukraine (2008).

He was scientific supervisor of two defended dissertations of D.Sc. and one PhD on specialty 03.00.16 (ecology) and now is a supervisor of other graduate and doctoral students.